

Nro 38.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Novembernek 8-dik napján 1793.
esztendőben.*

Frantzia Ország.

Nem minden Frantziának tettett az Anglusok ellen hozatott végzés. Sokan úgy gondolkoztak, hogy egyik kéz a' másikat mossa; hogy a' minémű mértékkal ők másoknak mérnek, ugyan azon mértékkal fognak mások is nékiek mérni. *Pons, Verdünnak* képviselője ezt az ellen vetést tette azon végezés ellen, hogy az által az ő velek egy formán gondolkozó Brittusok is meg fognak sértettetni. Vagy minden Frantzia nemzet ellen hadakozó hatalmasságoknak jobbágyaikkal úgy kelletik bánni mint az Anglusokkal, vagy az

M

ezek ellen hozatott végzést vissza kell húzni. — Erre azt felelte a' közönséges jóra vigyázó commissió, hogy nagy különbség légyen az Anglusok és más nemzetek közt. Anglia sok jó Frantzia lakost meg vesztegetett rendkívül való adakozása által; meg ölette a' nemzetnek egy képviselőjét; meg támadta Frantzia Országának Amériikai örökségeit; Angliából egyedül bújaságra tartozó portékák vitetnek Frantzia Országba által, mellyekért nem méltó a' Brittusokkal kereskedni; más nemzetek ellenben az életnek fenn tartására tartozó dolgokat visznek nékiek. *Chabót* és *Barrere* is helyben hagyták a' közönséges jóra vigyázó commissiónak értelmét, és hathatos okokkal kívánták azt meg mutatni, hogy éppen olly tetemesen meg sértette Austria a' K. társaságot mint Nagy Brittainia. — Ekkor tehát mingyárt illyetén végzést hozott a' N. Gyűlés, hogy minden idegen nembeliek, a' kik a' Frantzia nemzet ellen hadakozó hatalmasságoknak tartományaikban születtek, meg fogattassanak, és mind addig, mig békesség lejénd fogva tartassanak; hogy azok az asszonyok, a' kik ezen végzés előtt Frantziákhoz mentenek férjhez, hogyha mind férjeikhez, mind a' nemzethez hiveségeseknek lenni tapasztaltatnak, ki vétetessenek ezen végzés alól; hogy a' kereskedésre vigyázó commissió harmadnap alatt értelmét adja azokról az idegenekről, a' kik Frantzia Országban le telepedvén, vagy kereskednek, vagy fabrikákat, és manufacturákat állítottanak fel. Az Anglusok ellen hozatott végzés után 40 ezernél több Anglus fogattatott meg Frantzia Országban, magában *Bordeauxban* 200 Anglus kereskedők tétettek áristomba.

A' Frantzia quasi közönséges társaságnak múlt Septemberi költsége 402 millió 977 ezer 761 livrára ment. Közönséges meg éggyezésből azt végezték, hogy 30 ezer emberrel szaporitasson a' Frantzia lovasság; e' végre 56 millió rendeltetett a' hadi ministernek.

Austriai Belgiom.

Az Austriai, Angliai, és Hollándiai égyesült seregek, Oct. 16 dik napján történt véres csatától fogva mindenkor a' *Sambre* vizén túl vagynak, 's az óltától fogva semmi nevezetes dolog nem történt a' Frantziák és amazok közt. A' tábori bagázsának az a' része, melly vigyázóságból *Monsba* hozatott által, ismét vissza vitetett a' táborba. — Valamint más tartományai Felséges Urunknak: úgy az Austriai Belgiom is rendkívül való hiveséggel viseltetik ő Felségéhez, a' mostani szoros környülállások közt. Azonkívül, hogy a' Frantziák ellen való hadakozásnak folytatására nagy summa pénzt adtanak költsön, önkényén való ajándékokkal is kívánnak Felséges Urunknak kedveskedni. Ennekfelette minden kormánya alatt lévő megyékhez egy szép pálztori levelet küldött a' *Mechliniai* Érsek és Kárdinál, mellyben arra inti azokat, hogy a' Frantzia nád-rágtalanoknak prédáló markoktól meg maradt, templomhoz tartozó arany és ezüst edényeket vigyék bé a' Cs. K. pénz verő házba. Mellyet annyival örömelebb miveltek, mivel tellyes reménységek vagyon, hogy azoknak intereséből, a' hadakozásnak el múlása után, a' régi lábra állithattyák az isteni tiszteletet. A' *Mechliniai* Káptalan vólt az első, a' melly ezen fő papi intésnek engedelmeskedvén, 500 louisdoron kívül, annyi ezüstöt és aranyat küldött bé a' pénz verő házba, hogy annak árra reá megyen 30 ezer forintra. Maga a' *Mechliniai* Érsek 40 ezer forintot ajánlott ő Felségének.

Brüsszelből iratik, hogy Oct. 15-ik és 16-dik napjain Frantziákkal viaskodó seregünk 18 ezer főből állott, még is 45 ezer Frantziával mérészlett szembe szállani, és bátor Oct. 16-dik napján több emberi vér ontattatott is ki, mint annakelőtte való napon: még is mindnzáltal ölzve nem

tsatolhatta magát *Jourdán*-Fr. Generál a' *Mobö.* *zsi* táborban fekvő Frantzia seregekkel. Nem is azért költöztenek által az Austriai seregek a' *Sambre* vizén, mintha vagy féltek, vagy kényszerítettek volna az ellenségtől; hanem azért, hogy az éjjeli nappali nyúghatatlanság, és viaskodás miatt el lankadott vitézeink ki nyúghassák magokat. Hogyha győzedelmeknek lenni tartották volna magokat a' Frantziák, bizonyosan nem engedték volna seregeinket tsendességgel, és szép rendel a' *Sambre* vizén által költözni.

A' *Philippevilli* Frantzia örizet Octob. 17-dik napján ki ütven a' várból, meg támadta *Boliö* Generált. — Ez jól értven maga mesterségéhez, hogy a' térségre tsalhassa a' Frantziákat, vissza vonni láttatott magát. Azonban vissza fordúlván, elő vette Frantzia uraimékat, 's tsak hamar le szózott közzülök 15 ezer embert; a' többit pedig egészen a' várig üzte és vágta.

Azt se felejtsük el Austriai Belgiomnak ditséretére emliteni, hogy a' pénzbeli segedelman kívül, 40 ezer ezer fegyveres embert ajánlottanak ő Felségének, és nemtsak fel fegyverkeztetésekre, hanem háború alatt való tartásokra is szükséges költséget ígértének. Ők már ezt régtől fogva sürgetik, de mind eddig nem nyerhettek arra engedelmet. Már most tellyesitetvén kívánságok, nemtsak 40 ezer embernek ki állítására, sőt még arra is ajánlották magokat, hogy egész massában, az az közönségesé kézsek ő Felségének szolgálatytyára, illy okokkal élven, hogyha a' Frantzia nemzet elegendő okot érez magában a' közönséges ki kelésre, sokkal inkább ök az igaz ügynek védelmezésére. A' Frantziák között is sok jó gondolkozású emberek találatnak, a' kik ámbár külsöképpen láttassanak kedvelni az új censtitiót, de belsöképpen irtódnak attól, 's inkább akarnának egy főnek vezérlése után járni, mint

sok egymással ellenkező tyranusoknak engedelmeskedni.

Akármint iparkodjanak a' Frantziák, bátor minden fegyvert fogható férfiú táborban szálljon is; de a' mint a' környülállások mutattyák, semmi úton módon nem bóldogúlhatnak. Ha ők erőlködnek, sokkal inkább erőlködnek a' szövetséges hatalmasságok, és nemtsak a' Nápolyi királyt, hanem a' *Toskánai* nagy hertzeget, és *Genuai* közönséges társaságot is arra birták, hogy minden Frantzia hajókat, és kémeket ki üzzenek birodalmaikból. Még eddig ugyan tsak hibezték haboztak a' Helvétusok, és eggy részre sem akartak hajlani; úgy tartjuk, hogy nem sokára az ő szemek is fel fognak nyilni, és a' szomszéd házának tüzétől ők is fogják magokat védelmezni.

Hollandiából jött levélből olvassuk, hogy a' meg holt Frantzia királynak testvér öttsei, u. m. Frantzia Országának Régense, és az *Artésiai* Gróf ottan költsön pénzt keresnek, százért öt interestel, mellynek 8 ezrtendő múltván lejendő le fizetésére kötelezik magokat, felének Hollandiai folyó pénzben, felének pedig Frantzia productummal.

Nagy Britannia.

Minekutánna a' *Genuai* respublica a' szövetséges Fejedelmekhez állott, 's velek égyütt a' Frantzia nemzet ellen való hadakozásra kötelezte volna magát, *Spinola* marchiot rendelte a' *Londoni* udvarhoz való szövetségre. — Azokat a' Jakobinusi gondolkozású Fr. hajós katonákat, a' kiket Lord *Hood*, a' Frantzia flottával égyütt el fogott, és a' kiknek számok 6000 főre megyen, *Tulonból* más bátorságosabb helyre küldötte. — Azon meg égyezésnek, a' melly a' *Londoni* és *Berlini* udvar közt Jul. 12-ik napján szereztelet,

5 nevezetes tzikkellyei vagynak; nevezetesen, hogy olyan igazgatásnak formáját adjanak Frantzia Országának, a' melly által tellyes tsendesség és békesség szereztesse Európában — hogy a' szövetséges Fejedelmek egymásnak hire 's megégyezése nélkül békességre nem lépnek a' Frantzia nemzettel — hogy az eleségnek Fr. Országba való vitetése minden úton módon meg akadályoztasson, és hogy egészlen ölzve szoritasson a' Frantzia kereskedés.

Lord *Hood* újjonnan egy proclamációt tétetett *Tulonban* közönségessé, melly által arra serkentettek a' Fr. patrióta seregek, hogy a' mostani kegyetlenkedő előjárókat el hagyván, térjenek vissza törvényes Fejedelmeknek zászlója alá. Vólt is már ennek némű némű hafzna, mivel számos katonák mentenek *Tulonba*.

Az Angliai ministerium minden figyelmetességét arra függesztette, hogy a' Frantzia nemzetnek zabolátlansága meg zaboláztasson, melly végre nemtsak a' szárazon lévő, hanem a' tengeri hadi seregeket is keménnyen öregbiteti. Azért ment a' napkeleti Indiai kereskedő társasággal olly contractusra, hogy minden hajójira 250 fegyveres embert venne fel, és két hólnappal idejében indulna ki tengeri úttyára, hogy így égyik valamellyik Asiai Frantzia szigetbe bé tehessék lábait.

Lengyel Ország.

Warsóviából tudósítatunk, hogy a' Lengyel király és rendek dupla álliántzot kötötenek legyen a' *Pétersburgi* udvarral, u. m. *offensiva* és *defensiva* álliántzot, a' melly abból áll, hogy akár mást támadjon; akár más által támadtasson meg ez a' két nemzet, egyenlő erővel hadakozzanak ellene. A' Lengyel rendek következő nótát adtanak által Gr. *Sievers* Orosz követ-

nek: Minthogy ő királyi felsége, és a' confoederatus rendek gondolóra vették azon hasznokat, mellyek következnének Lengyel Országának Orosz birodalommal lejendő szoros és szüntelen való szövetségekből: ahozképest azt bizták az Orosz követtel való égygyességre rendeltetett deputatióknak, hogy minden úton módon igyekezzen azon szoros szövetségnek tökéletességre való vitelére. — Noha régtől fogva kívánnya a' Lengyel nemzet ezen tárgynak végben vitelét, és nem más, hanem egyedül szomorú környülállásai által hátráltatott fel tett tzellyában: mivel mindazáltal tökéletesen meg vólnának a' Lengyel rendek arról győzöttetve, hogy egyedül ettől a' szoros égygyességtől függene a' nemzetnek boldogsága: arra való nézve tudtára kívánnyák ő Excellentiájának Gr. *Sieversnek* adni, hogy ők teljes bizodalommal légyenek ő Császári Felsége kegyelméhez, 's reménylik, hogy ő Excellentiájának sokszor említett ígéretei 's biztatásai után, ezen örökös békességnek tökéletességre való vitelét, nem csak siettetni, hanem maga közben járása által a' Prussiai királlyal való kereskedésbeli tractát is végbe fogja vinni. — *Grodnóban* Sept. 30-dik napján 1793. elztendőben.

Ezen nótára múlt Oct. 5-dik napján következő választ adott Gr. *Sievers*: Különösen örvendvén azon bizodalmon, mellyel a' Lengyel Statusok által meg tiszteltetem, kétszeresen szerentsésnek tartom magamat a' *Kanczler* úrnak jelenteni, hogy én immár parantsolatot kaptam ő Császári Felségétől azon szoros alliantzának, és kereskedésbeli tractának el kezdésére. A' kereskedésbeli égygyesség igen nagy hasznú fog lenni mind a' két nemzetre nézve a' Lengyel productumoknak minden Orosz ki kötő helyekben lejendő ki vitelek által. Arra való nézve reményli az alább irt, hogy a' ki nevezett deputatió plánumot fog ezen tárgyról készíteni, és az égygyűvé menetelnek 's tanátskozásnak napját is meg

határozni: ennekfelette tellyes igyekezettel azon¹ lefzen az alább irt, hogy a' maga közben járása által a' Prussiai királlyal szereztetendő tracta is előbb mozditasson, mellyre világos parantsolattya vagyon fejedelem asszonyától. És így azzal hízelkedik magának, hogy a' Lengyel és Orosz nemzet közt lejendő alliántz, és kereskedő tractának végbe vitetése által, a' Lengyel nemzeteinek kívánságai bizonyosan bé fognak tellyesíteni.

Alsátzia.

Strafsburgból ezt írják Oct. 20-dik napján: A' *Lyon* alatt feküdt Frantzia ármadiának egy része, a' *Rajna* mellett táborozónak segittségére fog menni. A' mi *Rajnál* fekvő seregeink, így szól a' *Strafsburgi* levél, Oct. 16-dik napját követt éjjel, mind *Hagenaut*, mind a' *Motter* vize mellett lévő lineákat el hagyták. Így olztán harmad nappal az után *Brumath* felé, sőt seregeinknek jobb szárnya felé is nagy erővel mentenek a' német seregek. Néhány Generálaink úgymond, rész szerént jelen nem létek, rész szerént az ellenséghez való által menetelek, rész szerént más hibáik által okoztanak minékünk kárt, 's ezek voltak okai, a' *Weisenburgi* és *Lauterburgi* lineák el vesztéseknek. Minthogy senki sem tudta ki lett légyen a' fő kórmányozó, a' katonaság sem tudta, kihez tartsa magát, hol állyon, 's hová masirozzon. Ebből következett a' Frantzia seregek között való zürzavar. — Sok helyeken le vagdallyák a' németek a' *Hagenai* erdőket, sőt a' folyó vizeken lévő kö hidakatis le rontván, fa hidakat tsinálnak, mellyeket minden történetben könnyen, és hirtelen fel lehet szedni.

Durlachból iratik Oct. 22 dik napján, hogy a' Gr. *Wurmser* kórmánya alatt lévő hadi seregek, *Strafsburg*hoz nem messze *Bischofsheimmal* által ellenben táboroznak. A' *Strafsburgi* őrizet, minden kerti múlató házakat, gyümölts fákat, és sétáló allékat ki vagdaltatott, 's le rontatott a'

városon kívül, és körös körül pallizáda, az az, hegyes karókkal meg erősített sántzokat hányni kezdett.

Az égyyesült seregek által el vétetett Alsátziai tartománynak hollza a' *Rojna* mellett fel, 8 mélföldet, szélessége pedig hol 4, hol 5 mélföldet foglal magában. Igen szép és kies tartomány, mellynek sok városai, kastélyai, klastromai, falui, és jó maga biró lakosai vagynak, a' kik sok eleséget hordanak a' *Wurmser* armádiájának. Ezen szép tartományt körül vevő 6 erős várak keménnyen szorongattatnak az égyyesült seregek által. A' melly Prussiai ártilleria, eddig *Germerheim* körül, és *Moguntziában* vólt, *Landau* alá vitetik, és a' mint gyanítani lehet, nem sokára ostrom alá fog vétettetni. *Bitsch* és *Fort-Louis* el zárattak — *Strafsburg* már is meg lehetesen szoritatik — *Lüselstein* és *Pfaltzburg* kis erősségeket pedig szemen tartják a' Prussus seregek. Néhány Alsátziai helységeekben pórul jártak a' lakosok, azok t. i. a' kik ellent állottak a' gyözedelmes seregeknek. Ollyak is találtattak sokan közzülök, a' kik vitézeink eleibe ételt 's italt tévén, véletlenül tüzet adtak reájok, és egy néhány százan el vezítették ekként életeket.

Fülében menvén *Koburg* hertzegnek, a' *Weisenburgi* 's *Lauterburgi* Fr. lineáknak szerentsésen lett meg vétetések, *Bavay* fő quártélyából, múlt Oct. 19-dik napján ezen levéllel tisztelte meg Gr. *Wurmser* lovas hadi vezért: „Excellentziád által nyert fontos és ditsőséges gyözedelem, mind én bennem, mind az én kórmányom alatt vitézkedő Generálisokban, mind az egész armádiában, ollyatén érzékenységet, 's belső örömet, meg elégedést, és vigságot szerzett, a' minéműet lehetett uralkodó Fejedelmünknek hív szolgáitól, Excellentziád tökéletes szivü barátjaitól, és vitéz társaitól várni, 's reményleni. Ezeknek 's magamnak nevében örvendek Excellentziádnak, és meg vagyok arról gyözet-

„ tetve, hogy maga bölts rendelései, és Gene-
 „ ráljainak messze látósága, és vitézsége, sere-
 „ geinknek álhatatossága, 's engedelmessége ez
 „ után is! alkalmatosságot adnak ezen örvende-
 „ zésre. — Holnap és holnap után közt minden
 „ *Ostendétől* fogva *Trevirumig* táborozó seregek-
 „ nél *Te Deum laudamus* fogok tartattatni, és
 „ minden ágyúkból 's lövő szerszámokból három
 „ *salvet* adatni. Ez az, a' mivel mi Istennek,
 „ Excellentiádnak, és vitéz seregeinknek tarto-
 „ zunk, és örömmel meg is fizettyük. „

Koburg hertzeg.
 Feldmarsal.

Múlt Oct. 24-dik napján hólt meg a' *Würtembergi* uralkodó hertzeg *Károly Eugen* életének 65, uralkodásának pedig 55 esztendejében *Hohenheimi* lakó kastélyában, minekutánna 18 napokig küszködött volna a' testében vissza verettetett podagrával. Minthogy sem elsőbb, sem második feleségétől, *Francisca Theresia Hohenheimi* Grófnétól semmi maradékai nem maradtanak, *Lajos Eugen* testvér öttse követte őtet az uralkodásban. De ennek is semmi maradékai nem lévén, halála után, vagy *Fridrick Eugén* a' *Muszka* nagy hertzegnének édes attya, vagy ha ő testvér bátyjánál hamarabb meg halna, első szülött fia *Fridrick Wilhelm Károly* fogja őtet az uralkodásban követni.

Olasz Ország.

A' mint fellyebb is említettük, a' *Toskánai* nagy hertzeg is a' hadakozó szövetséges hatalmasságoknak pártjokra állott, 's égygyesült erővel fog velek égygyütt a' *Frantzia* nemzet ellen hadakozni. Ezen változásra azon irás adott alkalmatosságot, mellyet Lord *Hervey*, múlt Oct. 8 dik napján, az Angliai királynak nevében, *Seristori* Florentziai Status titoknoknak által adott, mellynek foglalattya ide megyen ki: „ Egész Európá-

„ nak tudtára vagyon, mitsoda részre való haj-
 „ lással viseltetett légyen a' Florentziai udvar a'
 „ Frantziák iránt. Alább irt el nem múlatta ő
 „ királyi hertzezségének szemeit tulajdon haz-
 „ nának, és a' fenyegető veszedelemnek szemé-
 „ lésére ki nyitni, azon veszedelemnek, hogy
 „ ha ő királyi hertzezsége továbbá is békesség-
 „ be élne egygy királyi gyilkos nemzettel, melly-
 „ nek se vallása, se Istene, se törvénye nintsen.
 „ Azon barátságos emlékeztetésre, és hivatalra,
 „ mellyet ő Brittanniai Felsége az alább irt ál-
 „ tal tétetett Aug. 19-dik napján, egygy nem re-
 „ ménylett válasz következett, minthogy egygy
 „ valakinek veszedelmes tanátsa, és principiumai
 „ gyözedelmet vettenek rajta.

„ Minekutánna mindazáltal szükségesnek len-
 „ ni itéltetett valóságos eszközökhöz nyúlni; kén-
 „ telen az alább irt világosan ki jelenteni, hogy
 „ *Hood* Angliai Admirál egygy égyyesült Angliai
 „ és Spanyol flottát rendelt a' *Livornoi* ki kötő
 „ helybe menni, olly parantsolattal, hogy az, ezen
 „ jegyzéshez alkalmaztatná önnön magát. A'
 „ Toskánai nagy hertzezségnek törvénytelen, és
 „ világos Frantziákhoz való hajlandósága; ki-
 „ váltképpen pedig a' *Tuloni* kereskedők jószá-
 „ gainak, és gabonájoknak sequestratiója, az az
 „ el petsételtetése, kiváltképpen azon időtől fog-
 „ va, mellyben a' nevezett város a' Nagy Brit-
 „ tanniai király kezébe esett, valóságos okai,
 „ mellyre nézve *Hood* Admirál világosan ki jelen-
 „ tette maga Fejedelmének képében, hogy ha-
 „ nemha e' jelen való jegyzés után 12 órával,
 „ mind magát a' Frantzia ministert, mind az
 „ ahoz tartozókat ki üzendi tartományaiból,
 „ kénytelen leszen az Angliai flotta ellenségeské-
 „ pen bánni a' *Livornoi* ki kötő hellyel. —
 „ Ő Nagy Brittanniai Felsége arra kéri ő királyi
 „ hertzezségét, hogy vele égygyet értvén, egygy
 „ formán is mivellyen; ellenben arra kötelezi
 „ magát, hogy nemtsak barátságosan fog vele

„ élni; hanem éggyszersmind a' Nagy Brittanniai
 „ védelem alá is venni.

Ezen írásra következő választ adott a' Flo-
 rentziai Status minister *Serrisori Antal*: „ Uram!
 „ azt parantsolta én nékem ö királyi hertzezsé-
 „ ge, hogy mai napon bé adatott irására azt fe-
 „ lellyem, hogy olyan rendeléseket fog tenni,
 „ mellyeknek ereje mellett, mind önuön maga
 „ a' Fr. minister, mind tselédei a' Toskániai bi-
 „ rodalomtól ki iparkodjanak, és hogy ezen tse-
 „ lekedete által elegendő tanúbizonyságát adja ö
 „ Nagy Brittanniai Felsége iránt való különös tisz-
 „ teletének. — *Florentziában* Oct. 8-dik napján
 „ 1793. esztendőben, éjjeli 10 órakor.

Ugyan ekkor mingyárt következő fogla-
 latú tzedulát küldött a' Florentziai Status titok-
 nok az ottan múlatott Frantzia consulnak és mi-
 nisternek: „ Ö királyi hertzezsége parantsolaty-
 „ tyára tudtára adom az Úrnak, hogy a' szö-
 „ vettséges hatalmasságoknak szorongató jelenté-
 „ sekre, kéntelen vólt ö hertzezsége az Úrnak
 „ meg izenni, hogy az Úr ö királyi hertzezsége
 „ birodalmaiból, mentül rövidebb idő alatt lehet,
 „ takarodjon ki. — *Irtam Livornóban* Oct. 10-ik
 „ napján 1793 esztendőben.

Hadi Történetek.

Múlt szeredán következő történeteket té-
 tetett a' Felséges hadi Cancellária közönségessé:
Koburg hertzeg, a' ki is kórmányára bizatott se-
 regnek egyg részével *Solesmes* mellett táborozik,
 's fő quártélyá *Bermerainban* vagyon, illyetén je-
 lentést küldött 24 ik Octoberben onnan: *Ottó* Ge-
 nerál Májor vezérlése alatt lévő Cs. K. seregek-
 nél, *Eszterházi* huszár regementének érdemes ka-
 pitánya *Andrási* úr, portázásra menvén ki Oct.
 20 ik napján, három Frantzia colonnéra bukkant
 ki. Az *első*, melly gyalogságból és lovasságból
 állott, a' *Bouchaini* ország útyán ment, és min-

gyárt két ágyúból kezdett ezen portázó hufzárookra tüzelni. A' *második* ugyan azon időben négy ágyúval masirozott ki *Bouchainból* az *Azinkourti* tetők felé, és minekutánna ez amazzal égyyesítette vólna önnön magát, eggynéhány battériákat hányattak fel, 's tüzelni kezdettek az *Abcon* mellett állott hufzárookra. Fülébe menvén e' történet *Elzterházi* hufzár regementye nagy érdemű *Obesterének Dévay* úrnak, hirtelen lovasságot 's lovas ártilleriát parantsolt a' táborból magának küldettetni, mellyek oda érkezvén, el kezdette az ágyúkat dörögtetni, mellyek által nemtsak le lövették kerekeikről a' *Frantzia* ágyúk, hanem e' mellett sok pattantyúsok agyon lövettek azok mellett. Azonban meg parantsolta *Andrási* és *Szabó* kapitányoknak, hogy ütnének a' *Frantzia* lovasságra, 's vennék azt óldalaslág. — E' két hires vitéz tisztek, a' kik immár sok történeteikben ki mutatták, hogy mellyéknek közepén lakik a' szívek, olly keménnyen vissza verték a' *Frantzia* lovasságot, hogy az többé magát nem mutatta; a' gyalogságba pedig olly mérgesen belé vágtak, hogy azokat, a' kik magokat el fogatni nem engedték, görbe kardjaiknak élek által meg emészttették. Ezen tsatában a' két vezetett vitéz tiszteken kívül, *B. Révay* kapitány, 's *Levanovich* és *Német* all hadnagyok jeles próbáit adták vitézségeknek, a' kik azon szempillantásban, mellyben *Andrási* és *Szabó* kapitányok előről meg támadták a' *Frantziákat*, ezek hátúlról támadták meg őket. Illyenképpen mindenütt vissza verettetett az ellenség, minekutánna 600 hólt embert, 31 fegyvert, 's egy dobot hagytnak vólna a' tsata helyén. Ennekfelette egygy kapitányt, 5 hadnagyot, 53 köz embert fogtanak el vitézeink, következésképen a' sebbe estekkel égygyütt leg alább 800 emberre ment a' *Frantziák*nak veszteségek. És így itten is meg bizonyította *Dévay* *Obester* úr, hogy nem imigy amúgy tanúlta a' hadi mesterséget.

Gr. *Klerfē* hadi tármester tett jelentése fzerént, Oct. 23-dik napján ki ütött a' *Mobözzi* öri-
zet közzül 9 batallion gyalogság, és néhány lo-
vasság, önnön maga *Ferrand* Generál vezérlése
alatt, az úgy nevezett hársfás erdőnél állott külső
ör-álló seregeinkre, még pedig olly nagy dühös-
séggel, hogy az erdőnek külső tsútsánál állott 3
compániák *Ferdinánd* Toskánai hertzeg regemen-
téből, kéntelenek vóltak magokat rész szzerént az
erdő háta megé, rész szzerént a' *Hautmonti* tetők-
re, vissza húzni. Minekutánna mindazáltal *Finck*
Obester 6 compánia Horvátot, Gróf *Keglevits* fő
Strázsamester pedig maga hufzárjait reudbe szed-
ték vólna, nemtsak ki szoritották a' Frantziákat
az erdőből; hanem ennekfelette mind addig tar-
toztatták őket, valameddig *Davidovich* Gen. Máj-
jor a' *Jelachich* batallionnyával, 's ennek ágyúival
oda jutván, zürzavarba hozta vólna őket. Ezen
tsatában igen jelesen viselték magokat *Finck* és
Gr. *Sporck* Obesterek, Gr. *Keglevits* fő Strázsa-
mester, *George*, és *Wochtern* kapitányok *Ferdi-
nánd* Toskána regementéből; *Hugelmann*, és Gr.
Ortenburg fő hadnagyok, és *Jung*, Gr. *Engel* és
Paulitsch all hadnagyok ugyan azon regementből;
továbbá *Berthöld* és *Sipka* kapitányok *Jelachich*
regementéből. Részünkről 29 ember esett el, 143
kapott sebet. Az ellenség közzül 83 temettetett
el, és még többen hevertenek külső ör-állóiknál;
sebesseiket mind vissza vitték. — 1 kapitány, 2
tiszt, 's 41 köz ember esett fogságunkba.

Oct. 22-dik napján *Cysoing* mellett lévő ta-
nyánkat mind jobbról, mind balról meg támad-
ták a' Frantziák, és minthogy nemtsak számmal,
hanem ágyúikkal is erősebbek vóltak a' miénk-
nél, *Willen* mellett állott ör-állóinkat el nyom-
ták, és a' *Templeuve* nevű helységnél állottaknak
háta mellé akartak menni. Így lévén a' dolog,
kéntelenitettek magokat vissza vonni; de koránt
sem azért, mintha tovább is nem védelmezhettek
vólna magokat; hanem inkább azért, hogy őket

a' sík mezőre ki tsalván, annál szabadabban, annál nagyobb erővel meg támadhassák. *Boros Gen. Májor*, a' ki szintén ezen vigyázó seregeinknek jobb szárnyát kórmányozta, olly hasznos rendelkezéseket tett még előre, hogy mind elől, mind oldalaslag reájok üthettek vitézeink. *Gr. Kollowráth*, *Jordis* regementének *Obestere*, vitte ellenek a' gyalogságot, 's mingyárt vissza szoritotta őket. *Elzterházi* hufzár regementének sok érdemekkel tündöklő fő Strázsamestere *Wayna* úr, a' ki még a' múlt Török háborúban sok győzedelmi borostyánágakat szerzett magának példás vitézsége által, mind elől, mind hátúl meg támadta a' Frantziákat, és minekutánn amind vitéz hufzárjai, mind a' *Karaytzay* könnyű lzerű lovasai tanult mesterségeket elő vették, és éles kardjaikat a' részegségig meg itatták vólna Frantzia vérrel, ezek mint a' héjjától meg rettent tsirkék széllyel futottak, 's a' hol lehetett, menedék helyet kerestek magoknak. Többen maradtak közülök 400 a' tsata piatzon, 100 pedig el fogattattak. *Koburg* hertzeg rendkívül való ditséretet tulajdonit *Boros Gen. Májornak*, *Gr. Kollowráth* *Obesternek*, és *Dátzia* ékességének *Wajna* fő Strázsamester úrnak.

E' mostan folyó hólnapnak első napján dél után 4 és 5 között érkezett ide *Bétsbe* *Gr. Kinsky* *Waldeck* regementéből való kapitány, a' ki által következő történetről való tudósítást küldött Felséges Urunkhoz *Gr. Wurmser* lovas hadi vezér: Minthogy az ellenség erejének egy részét *Saverne* felé a' hegyek közzé vetette; más részével pedig *Wansenu* és *Rochersberg* közt való fekvő helyét meg tartotta: szükségesnek ítélte *Gr. Wurmser* seregeinek fő részével *Brumpt* mellett táborba szállani, az alatt míg *Waldeck* hertzeg egy corpussal *Offendorfnál* állott, *Hocze* Generál Májor pedig *Dossenheimnál* vigyázott, a' hegyek közzé futott Frantziáknak mozdulásaira. Mint-hogy *Hocze* Generált a' fő armadiától való távol

létele miatt nem könnyen lehetett volna a' szoros környülállások közt segíteni: ahozképest szükségesnek lenni ítélte Gr. *Wurmser Waldeck* hertzeg corpusának állását meg változtatni, 's közelebb vinni *Hocze* Generálhoz, mellynek végbe vitetése egyedül a' *Wanseau* mellett fekvő Frantzia tábornak onnan való ki mozdittatásától függött. Ahozképest parantsolatot küldött *Waldeck* hertzegnek, hogy Octob. 26-dik napján viradta elő t támadná meg az ellenséget, a' ki is nemcsak engedelmeskedett a' fő kórmányozó hagyásának; hanem ennekfelette olly szereintsés vólt annak tökéletességre való vitelében, hogy *Wansenauból* a' Frantziákat ki űzte, 8 ágyújokat, eggy nau-bitzájokat, 10 munitziós szekérrel eggyütt elnyerte, 500 embert közzülök le vágott, 6 tisztet, 136 köz embert el fogott; eggy szóval többen vesztettek el, 's estenek sebbe közzülök másfél ezer embernél; ellenben részünkről 100 ember esett el, 's 5 tizt sebessitetett meg. Ezen szereintsés történetnek sok érdemekkel tündöklő szerzője *Waldeck* hertzeg igen ditséri Gr. *Keglevits*, és *Lichtenberg* Generálokat, B. *Knesevich* Wurmser Austriai Styriai szabad seregének Oberstlájtinántyát. — Az alatt midön ezek történtenek vólna *Waldeck* hertzeg corpusánál *Mészáros* Gen. Májort *Vendenheim* és *Hoerd* közt lévő erdönél meg támadták a' Frantziák: a' kik nemcsak el nem érhatték feltett tziellyokat, hanem ennekfelette 300-nál több el esvén 's meg sebessitetvén közzülök, szégyen gyalázattal verettettek vissza.